

proti temu. Zadovoljen sem, da le stvar pride v tek in se za druge olajšave poskrbi s posebno postavo.

Svariti pa moram pred tem, da bi se projekt le deloma izvršil, da bi se morda zagradili le hudourniki, ki se stekajo v močvirje. To se je od neke strani priporočalo, ali veščaki so pa, kakor sem že prej omenil, odločno izjavili se proti temu.

Gospoda moja! Ko se je v odseku govorilo o ugodnostih, ki se imajo dovoliti mestu Dunajskemu, in je jeden član predlagal, da bi se jednake ugodnosti dovolile tudi drugim deželnim glavnim mestom, že sem jaz omenil osuševanja ljubljanskega močvirja, katerega ne moreta s svojimi sredstvi izvršiti dežela in glavno mesto Ljubljana. Tedaj je odličen vodja one stranke, nemške zedinjene levice, Njega ekselenca gospod predsednik baron Chlumecky izjavil, da se razume samo po sebi, da se bode povsod, kjer bode treba večjih žrtev za urejenje rek, osuševanje močvirij itd., dotičnim deželam in deželnim glavnim mestom z znatnimi zneski prihitelo na pomoč.

Dobro, se aj Vas primem za besedo. Sedaj imate priložnost, da pokažete, če ste resno in odkritosrčno govorili, ali ste pa le hoteli odpraviti tiste, ki so kaj silno zahtevali. Zato pričakujem, da bode leva stran te visoke zbornice za zdaj podpirala mojo tu prečitano resolucijo in jo tudi odobrila, če pride v meritorično razpravljanje. (Dobro! Dobro! in rokoploskanje na desnici. Govorniku od več strani čestitajo)

Politični pregled.

Domače dežele.

O državnozborskem položaji piše poljski list „Przeglad Poljski“ tako le! Novi položaj je bil popolnoma jasen. Vsled češko-nemške sprave je nemško-liberalna stranka nehala biti fakcijska opozicija ter se usposobila za vlado. Zmaga Mladočehov nad Staročehi je pa zakrivila, da ni več stare večine. Grof Taaffe se je postavil na drugo stališče ter sklenil zblížati desnico z levico, izključivši iz take zveze skrajne elemente. Seveda izginiti so morala z dnevnega reda politična vprašanja, katera ločijo te dve stranki, in baviti bi se bilo le z raznimi gospodarskimi in socijalnimi rečmi, za katere bi bili obe stranki. Prvo zborovanje novoizbranega državnega zbora naj bi dokazalo, v koliko se da izvesti tak program ter kako bode podprt v parlamentu.

Dokazalo pa naj bi tudi prvo zborovanje, kateri oddelki stare desnice bi se dali pridobiti za ta program ter bi se približali k levici, potem pa, bi li bil pri taki kombinaciji močnejši liberalni ali konservativni elementi. To so vprašanja, okolo katerih se suče vse. Opazilo se je dvojno nasprotstvo. Levica bi hotela od stare večine samo Poljake ter postati večina le ž njimi. Ali vlada se je zbala take večine, vsled katere bi bila

izročena levici na milost in nemilost. Zato se je pa osnoval s pomočjo vlade Hohenwartov klub, ki združuje razen Poljakov vse ostale konservativne elemente stare desnice.

Nastale so tako tri stranke, in vse tri so se izrekle za vladni program. Dve izmed njih, namreč liberalna in konservativna, pa nečeta ena za drugo nič vedeti. Vlada in Poljaki so prevzeli nalogo zblížati te dve stranki. Politična korist zadnjih tiči namreč v tem, da bi imeli v Hohenwartovem klubu protitežje nasproti levici. Poljaki naj bi torej posredovali med obema kluboma.

So li Poljaki izpolnili to nalogo? Do zdaj vsa-kakor. To lahko trdimo mi, ki ne sodimo preoptimistično sedanjega položaja in ker spoznavamo, da je v tem slučaju optimizem nevaren. Sicer je bilo pa mnogo vsaj navideznih vzrokov, ki bi lahko netili tak optimizem, kakor na pr. to, da se je vlada že mogla pri svojem programu opreti le na nas, ker niso naše zahteve take, ki bi vznemirile druge stranke ter provzročile politični boj, kajti v našem programu se ne rahaja državno pravo, kakor pri Čehih, v njem ni verske šole, po kateri hrepene nemški konservativci, ter ne težimo niti za državnim jezikom, katerega hočejo imeti nemški centralisti. Vlada, ki se lahko na nas naslanja brezobzirno, tako se je modrovalo, nam mora biti prijazna, ter se z vso pravico nadejamo, da nam bode izpolnila naše zahteve. Vse je kazalo, kot bi bila naša vloga in naš položaj najugodnejši ter bi bili mi gospodarji položaja. To mnenje se je posebno širilo po liberalnem poljskem časopisju in je tudi nadvladalo v naši družbi. Ali trezni in izkušeni naši politiki so drugače mislili in mislijo še. Njim se zdi sedanjí položaj težaven in Poljakom posebno nevaren. Posredovalec je namreč odgovoren za uspeh svojega posredovanja. Najmanjši uspeh našemu posredovanju bi moral biti vsaj nekaj „modus vivendi“. Kdo pa more danes reči, da se bode dalo sploh kaj doseči, kdo more trditi, da bodeta Hohenwartov klub in klub levičarjev še nadalje skupaj delovala? Če se nam torej ponesreči posredovanje, neizogibna je nevolja ene ali druge stranke, kajti naravska posledica je potem, da se združimo z eno ali drugo stranko. S katero pa? Ako se združimo s Hohenwartovim klubom, onda ostanemo v manjšini, če se pa z levico, imamo pa prenevarnega tovariša. Pa tudi avstrijski Slovani in sploh tudi drugi konservativni avstrijski elementi zagnali bi proti nam tak hrup, da bi ga ne mogli prenašati naši živci niti ga preglasiti nemško-liberalni slavospevi.

In pa kak vtis bi napravila taka zveza celo v našem domačem taboru?! To so reči, katere je treba vse preudariti, ne smemo varati sami sebe nič se prevzeti. Nam je pač treba hladnokrvnosti in največega takta. Potem se pa obrača članek proti onim Poljakom, ki zahtevajo od Taaffeja, naj uže ustvari državnozborsko večino. List pravi, da se hočejo taki ljudje ali združiti z levico, ali pa da zahtevajo od Taaffeja nekaj nemo-

gočega. List zahteva torej od Taaffeja, naj pride skoraj pred zbornico z važnimi gospodarskimi vprašanji, katera bi mogla držati stranke pri skupnem delovanju in jih dovesti do boljšega vzajemnega sporazumka, iz katerega bi se izcimile sčasoma druge skupine. Da se to zgodi, treba pa čakati.

Vnanje države.

Srbski kralj Aleksander je prišel dne 10. t. m. zvečer na Dunaj, kjer je prenočil v cesarskem dvorcu. Drugi dan zjutraj ob 8. uri se je pa odpeljal s spremstvom v Ischl, kjer ga je na kolodvoru pričakoval naš cesar ter ga pristrčno pozdravil. Srbskega kralja spremljata regent Ristić in ministerski predsednik Pašić.

Govori se, da ima obisk kralja Aleksandra važnejši pomen, nego se je mislilo; pravijo namreč, da bi rad stopil v zakonsko zvezo s kako avstrijsko princezino.

Srbski kralj in regent Nistić sta odpotovala iz Ischla dne 12 t. m. ob 10 uri zvečer.

Presvetli cesar je podelil srbskemu kralju veliki križ Štefanovega reda, regentu Ristiću veliki križ Leopoldovega reda. ministerskemu predsedniku Pašić-u in srbskemu poslaniku na Dunaji pa red železne krone prve vrste.

Bolgarska. — Kakor se poroča iz Sofije, dospela je preiskava zastran umora finančnega ministra Belčeva, tako daleč, da se je vložila zatožba zoper Karavelova; Orosokova in Molova. Zatoženci so se pritožili proti zatožbi.

Rusi in Francozi, pa časopisje. Da je prišlo med Rusi in Francozi do nekih dogovorov ter da je med njimi danes neka zveza, o tem so prepričani vsi politični krogi. Zato se je začelo po časopisji pričkanje glede namena te zveze. Rusko časopisje trdi, da je evropski mir šele vsled te zveze zagotovljen, nemško časopisje pa je ravno nasprotnega mnenja, trdeč, da je edino le trojna zveza prava pokroviteljica miru.

Nam se pa zdi, da je strah na eni in drugi strani edini, ki vdrzuje mir, in da bi bilo miru takoj konec, ko bi ena ali druga stranka mogla z gotovostjo računati na ugoden uspeh svoje akcije.

Ruski car je podelil srbskemu regentu Ristiću red Aleksandra Nevskega, ministerskemu predsedniku Pašiću pa red belega orla prvega reda.

Angleško. — Ni še preteklo dobrih štirinajst dni, odkar je ministerski predsednik Salisbury pri nekem lord-majorjevem banketu zagotavljal, da niso bili mirovni pogoji še nikdar poprej tako utrjeni kakor so zdaj. Angleški listi pa nam kažejo črn oblak na egiptskem političnem obnebju, na obnebju iste dežele, o kateri je Salisbury posebno poudarjal, da se razvijajo stvari v njej ugodno in mirno. Sultan, vrhovni gospodar Egipta, ne gleda lepo Angležev v Egiptu, katerega so le začasno zaseli, posebno ker angleško postopanje v Egiptu nikakor ne meri na to, kakor da bi se kedaj mislili An-

gleži povrniti iz Egipta. Tefik paši, ki je podkralj tam, pa se neče kavsati z Angleži, prvič zato ne, ker rad v miru in dobro živi, drugič pa tudi zato ne, ker ve, da bi malo opravil pri Angležih, zato jim pa dopušča, da delajo v Egiptu, kar se jim ljubi. Tega se je pa baje sultan naveličal. In ker sta znala, kakor trdi angleški list, dobro podkuriti francoski in ruski zastopnik, sklenil je, kar odstaviti Tefik pašo, ne meneč se, kaj poreko Angleži, ter ga nadomestiti z drugim, ki bi bil, kakor trdi spet angleški list, bolj naklonjen Francozom in Rusom nego Angležem. Ako bi se Angleška ne upirala tej osebni premembi, nastalo bi med njo in Turško kronično nasprotje, ako bi se pa temu uprla, nastalo bi akutno nasprotje. In to je tisti črn oblak, prvo kuka- vičino jajce rusko-francoske zveze, kakor še vedno trdi angleški list.

Portugalska. — Finančne razmere so se izdatno izboljšale.

Kitajska in Japonska. — Med Kitajsko in Japonsko se vrše pogajanja, da bi se med njima sklenila ožja zveza. Namen zvezi bo pospeševati trgovino mej imenovanimi državama in braniti se vnanjih sovražnikov.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

VIII. Gospod zbornični svetnik Karol Luckmann poroča, da je trgovska in obrtniška zbornica v Hebu sklenila prositi visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo, da bi začelo v interesu prometa med Avstrijo-Ogrsko in južno Ameriko obravnave zaradi trgovinske in carinske pogodbe z Brazilijo in potezati se za enake olajšave avstrijskemu izvoznemu blagu, kakeršne so bile dovoljene Združenim državam.

Prošnja je utemeljena z naslednjimi razlogi: Uporaba „monroe“-doktrine na gospodarstvo v trgovinski pogodbi med Združenimi državami severnoameriškimi in Brazilijo in ž njo uniji podeljene olajšave lahko znatno zmanjšajo prodajo mnogih naših izdelkov pa tudi posameznih pridelkov v Brazilijo, če ne celo ustavijo.

Tako je največ pridelkov pri uvozu iz Združenih držav v Brazilijo popolnoma carine prostih, na pr. hmelj, moka, rokodelsko orodje, stroji za manufakturo in industrijo, gradivo za železnice. Za 25 % je carina znižana tudi bombažnim, železnim in jeklenim izdelkom (če niso popolnoma carine prosti), usnju in usnjenim izdelkom, lesenim izdelkom, hišnim opravam, vozovom, gumovim izdelkom. Združene države pa so oprostile carine zlasti sladkor, kavo in kože.

Kolikega pomena so te znižane carine, razvidno je na pr. iz tega, da je od kilo bombažne tkanine plačati carine 11 gld. v zlatu (5000 r.). 25 % znižanje znaša torej 2 75 gld. v zlatu od $\frac{1}{2}$ g: Ako je bombažen izdelek po ceni, zadostuje ta razloček, ki je na dobro